

ПРИКАЗ ИЗЛОЖБЕ:
ЉУБИЦА РАДОВАНОВИЋ, ХОТЕЛИ И КАФАНЕ ГРАДА БЕОГРАДА
– ПРЕПОЗНАВАЊЕ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

АЛЕКСАНДАР БОЖОВИЋ

У оквиру манифестације *Дани Београда 2019*, Завод за заштиту споменика културе града Београда представио се изложбом *Хошели и кафане града Београда – препознавање споменика културе*, с намером да се на ове објекте укаже као на вредан и неодвојив сегмент културног наслеђа Београда. Изложба је отворена 16. априла 2019. године у Свечаној сали Завода за заштиту споменика културе града Београда, а уводну реч је одржао Андрија Младеновић, помоћник градоначелника Београда. Изложбена поставка је била доступна посетиоцима до манифестације *Ноћ музеја 2019*, која је одржана 18. маја исте године. Аутор изложбе и пратећег каталога је историчарка уметности Љубица Радовановић. Визуелни материјал коришћен за потребе изложбене поставке потиче из документације Завода за заштиту споменика културе града Београда, као и фотографије аутора Снежане Неговановић, док је дизајн изложбене поставке и каталога изложбе рад Луке Прокића.

Као фокус изложбе, одабрана су и изложена архитектонска остварења београдских хотела и кафана, чија је намена до данас очувана, као и историјски објекти који су током времена изгубили или накнадно задобили ту функцију. Неоспорна споменичка вредност тих објеката је током времена валоризована њиховим утврђивањем за културна добра. У том смислу, сублимирајући идеју презентације овог до сада помало запостављеног сегмента споменичког наслеђа, ауторка у каталогу изложбе наводи: *Богајство вредности које дефинишу ове споменике културе оживело је и развијало њихово место у оквиру културе сећања и памћења. При-*

Hoteli i kafane grada Beograda - prepoznavanje spomenika kulture

каз одабраној документарној материјала усмерава иажњу на грађевине поред којих свакодневно пролазимо, указујући на критеријуме вредновања и чувања башиињеној културној наслеђа.

Изложбена поставка обухватила је укупно 64 паноа, а идејно је подељена у три целине. У првом сегменту представљени су хотели, а у другом кафане и механе који су задржали своју изворну намену. Трећи сегмент приказан је кроз одабир објеката који су првобитно подигнути за потребе кафана и хотела, али им је намена током времена измењена, као и кроз грађевине које су подигнуте у друге сврхе, а које су преиначене у хотелске и угоститељске објекте. Као илустративни материјал коришћена је фото и техничка документација из богатог фонда Завода за заштиту споменика културе града Београда.

Пратећи каталог изложбе, у уводном делу обрађује историјски развој угоститељских објеката на територији Београда, од османлијске епохе до данас, наглашавајући њихово место у урбаној топографији града. Тај историјски осврт је анализиран кроз социјални, културолошки и архитектонско-урбанистички контекст, било да се ради о репрезентативним и монументалним архитектонским остварењима или о механама смештеним на рубним зонама града. Крајњи исход те анализе представља презентовање осам-

наест објеката хотела, кафана и механа и њихових споменичких вредности кроз шири приказ њихових историографских података, архитектонских одлика и валоризације, праћен илустрацијама.

Изложбом *Хотели и кафане града Београда – ирејознавање сјоменика културе* и пратећим каталогом изложбе, ауторка Љубица Радовановић на један нов начин отвара тему анализе споменика културе, сагледавајући њихову специфичну функцију кроз призму заштите непокретног културног наслеђа. Указујући пре свега на њихову намену, идентитет и богатство вредности које живи кроз колективну меморију савременика и чини ова културна добра препознатљивим, ауторка закључује да се *на иуиу од меморије иојединца до колективне меморије савременика део идентитетиа културној наслеђа иреноси, као и њејова намена, а и сјоменичке вредности насјављају да живе. На ијај начин сјоменик културе насјавља свој развојни иуиу кроз културу сећања и иамћења, и има значајну улоу у изјрадњи идентитетиа самој града.*

Битно је нагласити да је Љубица Радовановић одабиром тематике изложбе и начином презентације, као и анализе презентованог материјала, остварила ауторску перцепцију једног важног сегмента споменичког наслеђа града Београда, уједно отворивши пут за нове могућности сагледавања и тумачења непокретног културног наслеђа будућим истраживачима.

У оквиру одржавања изложбе, 19. априла 2019. године у Свечаној сали Завода за заштиту споменика културе, одржано је предавање др Видоја Голубовића, са освртом на богату историју и развој београдских кафана, као и промоција књиге господина Голубовића *Механе и кафане сјарој Београда*, у издању издавачке куће „Лагуна“. Такође је организовано стручно вођење кроз изложбену поставку, ауторке изложбе Љубице Радовановић.

Александар С. Божовић,

историчар уметности

Завод за заштиту споменика културе

града Београда

aleksandar.bozovic@beogradskonasledje.rs